

“Sağlıkta Şiddet Yasası” TBMM’de Kabul Edildi

Sağlıkta şiddeti önleme amacıyla 8.4.2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan “Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” 15.04.2020 tarihinde TBMM’de kabul edilmiştir. Teklif, siyasi partilerin ortak önergesi ile TBMM genel kurulunda görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun teklifine eklenerek kabul edildi. 16.04.2018 Çarşamba günü teklifin tamamının oylaması yapılacaktır..

Bu düzenleme uzun yıllardan buyana bu yana sağlıkta şiddetin önlenmesi, sağlık kuruluşlarının çalışma koşullarının güvenli ve sağlıklı hale getirilmesi için verilen emeğin ürünüdür. Ne yazık ki çok sayıda sağlık personeli şiddet nedeniyle kaybettikten; sayılamayacak kadar çok sağlık personeli fiziki ve ruhsal olarak yaralandıktan sonra; dahası COVID-19 nedeniyle sağlık personelinin yaşam riski altında ağır çalışma koşulları altında çalışmasına duyulan ihtiyacın görünür olduğu günlerde, bu yönde bir adım atılmıştır. Bu nedenle buruk bir memnuniyet duyduğumuzu belirtmek isteriz.

Teklif, sağlık emek ve meslek örgütleri ile paylaşılmadan, sürece katkı verilmesine olanak verilmeden, bir önerge ile genel kurula doğrudan indirilerek yasalaştırılmıştır. Teklifteki iki olumlu düzenleme ise kanunlaştırılırken ne yazık ki değişikliğe uğratılmıştır.

Kabul edilen maddeler yönünden değerlendirmemiz:

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri temel kanununun ek 12. Maddesinde yapılan ilave düzenleme ile kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sebebiyle işlenen; kasten yaralama, tehdit, hakaret, görevi yaptırmamak için direnme suçlarına karşı verilecek cezaların;

- yarı oranında arttırılması,
- hapis cezalarının ertelenmemesi
- şiddet faili hastaya ya da yakınına sağlık hizmetinin bu suçun mağduru olan sağlık personeli dışındaki bir başka sağlık personeli tarafından verilmesine yönelik düzenleme kabul edilmiştir.

Kabul edilen maddelerin söz konusu suçların cezalarına etkisi:

1- Türk Ceza Kanunu’nun kasten yaralama suçunun düzenlendiği 86. Maddesi yönünden:

Suçun yalın halinin cezası bir yıldan üç yıla kadar hapis, yaralamanın basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasıdır. Aynı maddenin (3) üncü fıkrasının (c) bendi uyarınca eğer suç, kamu görevi nedeniyle işlenmiş ise şikâyet aranmadan suçun kovuşturulacağı ve verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı düzenlenmiştir.

Kabul edilen maddeler sonucu, Türk Ceza Kanununun 61. Maddesi uyarınca, önce hakim tarafından temel ceza belirlenecek, sonra arttırım maddeleri ayrı ayrı uygulanacak, sonra da varsa indirim uygulanacaktır.

Örneğin, şiddet sonucu yaralama suçunda temel ceza bir yıl olarak belirlenir ise sağlık personeli ve yardımcı sağlık personeline karşı görevi nedeniyle işlenmiş olduğundan yarı oranında arttırılarak temel cezaya 6 ay eklenecektir. Böylece Kamu görevi nedeniyle işlendiği göz önüne alınarak ikinci kez yarı oranında arttırılarak 6 ay daha eklenecek ve böylece ceza 24 ay hapis cezası olarak belirlenecektir. Ayrıca indirim nedenleri var ise bu ceza üzerinden hakim indirimine gidebilecektir. Sonuçta belirlenen ceza ertelenemeyecek olmakla birlikte hükmün açıklanması geri bırakılabilecektir.

2- Türk Ceza Kanunu'nun hakaret suçunun düzenlendiği 125. maddesi yönünden:

Bu maddede düzenlenen suçun yalın halinde, failin üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezalandırılması; kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi halinde, cezanın alt sınırının bir yıldan az olamayacağı düzenlenmiştir.

Kabul edilen Kanun ile sağlık personeline karşı işlenmiş olması halinde bir yıllık alt sınırdan ya da üzerinde verilecek ceza, yarı oranında ayrıca arttırılacaktır.

3- Türk Ceza Kanunu'nun tehdit suçunun düzenlendiği 106. maddesinde yönünden:

Maddede düzenlenen suçun yalın halinde, failin altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Silahla, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilecektir.

Kabul edilen Kanun ile sağlık personeline karşı işlenmiş olması halinde verilecek ceza yarı oranında arttırılacaktır.

4- Türk Ceza Kanunu'nun görevi yaptırmamak için direnme suçunun düzenlendiği 265. maddesi yönünden:

Maddede düzenlenen suçun yalın halinde failin altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

Kanun ile bu suçun sağlık personeline karşı işlenmesi halinde, suçun yalın halinden verilecek ceza, yarı oranında arttırılacaktır.

5- Suçun mağduru olan Sağlık Personelinin Hizmetten Çekilmesine İlişkin Düzenleme Yönünden:

Teklifte yer alan "Şiddetin vuku bulunduğu sağlık kuruluşunda, faile veya yakınına, mağdurun verdiği hizmeti verebilecek başka sağlık personeli bulunması halinde, hizmet diğer personel tarafından verilir" düzenlemesi aynı biçimde kanunlaşmıştır. Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler, hekimlik meslek etiği kuralları uyarınca, şiddetin bizzat faili olan ya da failin yakını olan hastaya, şiddet mağdurunun bakmakla yükümlü olmadığı, hizmetten çekilebileceği, sağlık durumunun acil olması ve müdahale edecek bir başka sağlık personelinin bulunmaması hali hariç, bir başka sağlık personeli ya da bir başka sağlık kuruluşuna yönlendirilebileceği açıktır.

Teklifin Kanun ile Değiştirilen Hükümleri;

1- TBMM'ye sunulan ilk teklifte sağlık kuruluşlarının hizmetlerinin yurutulmesinde gorev alan butun personel kapsama alınmıştır. Kabul edilen Kanunda ise sadece sağlık personeli ve yardımcı sağlık personeli kapsam içindedir. Orneğin guvenlik goevlileri, temizlik goevlileri vb. kapsam dışında bırakılmıştır. Sağlık hizmeti veren işyerlerinin şiddetten arındırılması temel amaç olmalıdır. Bu nedenle bu işyerlerinde çalışan butun goevliler Kanun kapsamında yer almalıdır.

2- Hukmun açıklanmasının geri bırakılamayacağı yonundeki duzenleme tekliften çıkarılmıştır. Bu da uygulamadaki cezasızlık sonucunun devamına neden olacak olumsuz bir tutum olmuştur.

Bu duzenlemeler, elbette sağlıkta şiddetin onlenmesi için gerekli, ancak yeterli değildir. Pek oğu, TBMM Araştırma Komisyonu Raporunun onerileri arasında da yer alan, başta sağlıkta donuşum adı ile sağlık hizmetlerinin ozelleştirilmesi politikalarına son verilerek; sağlık hizmetlerinde koruyucu sağlık hizmetlerini temel alan, basamaklandırılmış, kamucu bir sağlık sistemine ihtiyaç vardır. Sağlık hizmetlerini ucretli hale getiren, ekip hizmetini ve sağlık personelinin içsel motivasyonunu bozan, performansa dayalı odeme sisteminin acilen değiştirilmesine, çalışma ilişkilerinin demokratikleştirilmesine, guvenceli çalışma koşulları sağlanmasına ihtiyacımız devam etmektedir.